

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Bakklandet barnehage
Nedre allé 11

N-7030 TRONDHEIM

Vår saksbehandler
Rune Berg

Vår ref.
14/71117/ A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
02.07.2014

Bakklandet barnehage - tilsyn 4.6.2014 etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. - varsel om pålegg

Miljøenheten er tilsyns- og godkjenningsmyndighet etter *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.* som regulerer barnas arbeidsmiljø. Miljøenheten gjennomførte den 4.6.2014 tilsyn ved Bakklandet barnehage.

Tilstede ved befaringen var:

Marianne Schjetne, styrer
Bente Storler, verneombud

Fra miljøenheten møtte:

Bente Løvlie Høier, sjefsingeniør
Rune Berg, rådgiver

Bakgrunn for tilsynet:

Miljøenheten gjennomførte i samarbeid med Oppvekstkontoret et elektronisk tilsyn ved alle barnehager i desember 2012. Dette tilsynet hadde fokus på:

- Avviksbehandling og revisjon av rutiner jf § 4 Internkontroll
- Kontroll av sikkerhet jf § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap
- Smittevern og rutiner for lekevask jf § 17 Smittevern

Formålet med tilsynet den 4.6.2014 var å gjennomgå barnehagens svar ved elektronisk tilsyn og granske barnehagens fremlagte dokumentasjon.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.*:

- *Avvik* defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.
- *Merknad* er forhold som ikke er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

Regelverk:

- Lov av 2011-06-24 nr 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Statens helsetilsyns veileder IS-2072 Miljø og helse i barnehagen, Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Beskrivelse av barnehagene

Bakklandet barnehage er medlem av Trondhjems asylselskap og er en tre-avdelings heldagsbarnehage med ca 80 barn. "**Marikåpene**" og "**Leirfivlene**" er begge heldags-avdelinger med barn i alderen 3 til 6 år. "**Prestekragene**" er en familiebarnehageavdeling med barn i alderen 6 måneder til 3 år. Trondhjems asylselskap står som eier av bygget.

1. Oppfølging av elektronisk tilsyn desember 2012Dokumentasjon av avvik (jf §4)

Barnehagens avviksrutiner ble gjennomgått og miljøenheten har følgende anmerkninger til hvordan rutineene fungerer:

- Det er utarbeidet egne lister for hver avdeling hvor avvik skal registreres. Disse listene har begrenset plass for både avviksbeskrivelsen og eventuelle nødvendige avbøtende tiltak.
- Styrer, eller den styrer har bemyndiget, har begrenset oversikt over avvikene, og oppfølging av disse, da man fysisk må gå rundt å kontrollere permene på avdelingene.
- De er ingen kultur for å registrere/dokumentere avvik på egne driftsrutiner. Disse blir tatt opp og repetert på personalmøter og lignende.
- Det blir ikke foretatt noen samlet gjennomgang av avvik i det henseende å jobbe forebyggende.
- Det er etablert rutiner for å kontrollere sikkerhet både inne og ut, men påviste avvik blir ikke dokumentert utbedret.

Barnehagen har jobbet med avviksrutiner den senere tid men synes ikke å være "helt i mål". Det er etablert et system som i stor grad klarer å fange opp avvik, men både oppfølging og utkwittering (dokumentasjon på at avviket er etterkommet) synes å være noe mangelfull. Det ligger et dokumentasjonskrav bak prinsippene om avvikshåndtering. Oppstår det avvik i barnehagen som har betydning for barnas helse, miljø eller sikkerhet skal det foretas en avvikshåndtering. Denne skal dokumenteres skriftlig, både selve avviket og hva som er gjort, både på kort sikt, men også hva som gjøres for å hindre at avviket gjentar seg (erfaringstilbakeføring), der det er mulig.

Avvik 1: Avvikshåndteringen er mangelfull og blir ikke tilstrekkelig dokumentert.

Avviket er hjemlet i *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 4*

Retting av bygningsmessige avvik (jf §4)

Det ble ved tilsynet opplyst at det ikke foreligger noen større bygningsmessige avvik.

Det foreligger ikke noen plan for vedlikeholdet av bygningsmassen. Styrer har ansvaret for bygningsmassen. Trondhjems asylselskap blir koblet inn i saker som er vanskelig å løse. Det skal være en befaring på huset med Trondhjems asylselskap i løpet av høsten, men det er ikke praksis for at det settes opp en plan for vedlikehold.

Internkontroll medfører et krav om at virksomheten skal jobbe forebyggende og utbedre/forbedre forhold før det oppstår avvik. Miljøenheten mener derfor at bygningseier bør utarbeide vedlikeholdsplan for å sikre at bygningsbevarende tiltak iverksettes for å hindre at avvik oppstår.

Merknad 1: Det bør utarbeides en vedlikeholdsplan for bygningsmassen.

Gjennomgang av rutiner for å ivareta barnas arbeidsmiljø (jf §4)

Barnehagen har et internkontrollsystem basert på systemet til Private barnehagers landsforbund (PBL). Det ble opplyst at systemet og rutiner blir gjennomgått på personalmøter og HMS gruppemøter i løpet av året. Barnehagen har utarbeidet et årshjul som beskriver noe av det systematiske arbeidet som gjøres for å ivareta bestemmelsene om helse, miljø og sikkerhet. En gjennomgang av internkontrollsystemet er ikke angitt i årshjulet. Det ble opplyst at det blir foretatt en gjennomgang av systemet, men i hovedsak når behovet melder seg.

For at internkontroll skal utøves og være et godt verktøy i den daglige driften er det viktig at den er gjenstand for regelmessig oppdatering. Barnehagen må forsikre seg om at det som gjøres er det som beskrives og at det som beskrives er i samsvar med regelverket på området. En slik gjennomgang kan gjøres samlet en gang i året eller deles opp i flere tema utover året. Gjennomgang av rutiner bør tidfestes i et årshjul. Barnehagens rutiner bør dateres med siste oppdatering for lettere å sikre at alle vesentlige rutiner er oppdaterte.

Barnehagen bør også synliggjøre alle systematiske kontroller og gjennomganger som har betydning for barnas arbeidsmiljø i et årshjul. Punkter som bør fastsettes på årshjulet er brannøvelser, førstehjelpsopplæring, vernerunder inklusive fokus på barns sikkerhet, kontroll av lekeplassutstyr, gjennomgang av meldte avvik og skademeldinger, gjennomgang av rutiner for å ivareta barnas arbeidsmiljø, gjennomgang av meldte avvik og bygningsmessige kontroller (ventilasjon, brannalarmanlegg etc).

Avvik 2: Barnehagen har ikke en systematisk gjennomgang av internkontroll-systemet for å sikre at hele systemet er oppdatert og fungerer etter hensikten.

Avviket er hjemlet i *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 4*

 Sikkerhet på innendørs lekeareal (jf §14)

Sikkerhet på innendørs lekeareal kontrolleres 2 ganger per år ved vernerunde. Ved disse kontrollene benyttes sjekklister som også inneholder kontrollpunkter for barns sikkerhet, men er i hovedsak tilpasset de voksne. Ekspempel på utfylt sjekkliste ble framlagt ved tilsynet. Avvik blir angitt på sjekklistene, men det kvitteres ikke ut når de er etterkommet (se avvik 1).

 Sikkerhet på utelekeplass (jf §14)

Et eksternt firma (NOKAS) foretar årlig kontroll av utelekeplassen og utarbeider en skriftlig rapport. Rapport fra siste tilsyn, utført den 22.7.2013, ble framlagt ved tilsynet. Feilene blir ikke kvittert rettet. Eventuelle avbøtende tiltak eller vurderinger som er gjort mellom avviket ble avdekket og til det blir rettet blir heller ikke beskrevet. Dette må også framkomme som en del av dokumentasjonen på avvikshåndteringen.

Barnehagen har også rutiner for daglig visuell kontroll av utelekeplassen før barna slippes ut. Det blir benyttet kvitteringsliste til disse kontrollene. Kontrollene er ikke tilpasset årstidsutfordringer som for eksempel hard underlag vinterstid.

Merknad 2: Barnehagen bør foreta en kartlegging av barnas arbeidsmiljø, både inne og ute, og også ha fokus på dette ved vernerunder og andre sikkerhets-kontroller ved barnehagen.

 Førstehjelps kompetanse (jf §15)

Enheten arrangerer førstehjelpskurs for alle ansatte hvert 2. år og barnehagens ledelse har oversikt over deltakelse på kursene.

Vask av leker (jf §17)

Barnehagen har etablert rutiner for lekevask med kvitteringsliste lagt ut på hver avdeling. Det er forskjellige rutiner på de ulike avdelingene med en hovedregel om at leker skal vaskes hver 14. dag.

Miljøenheten presiserer at kravet om lekevask minst hver 14.dag gjelder de lekene som de minste barna ofte putter i munnen. Andre leker kan vaskes sjeldnere. Barnehagen bør derfor foretas en risikovurdering for å avdekke hvilke leker dette gjelder.

2. Forhold avdekket ved befarings av barnehagens lokalerSikkerhet på barnehagens innelekeområde.

Det ble ved befaringsen påpekt forhold som kan medføre risiko for barneulykker. Dette dreide seg om manglende skåldesperre på tappested tilgjengelig for barn, høye reoler på hjul med tunge gjenstander på toppen uten tilfredsstillende festeanordninger til vegg, samt speil som ikke er sikret mot knusing. Det må foretas en gjennomgang av barnehagens innelekeområde, og avdekkede avvik må rettes.

Avvik 3: Sikkerheten på barns innelekeområde er ikke tilstrekkelig ivaretatt.

Avviket er hjemlet i *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §14*

Lagring av næringsmidler

Begge kjøleskapene ved de to avdelingskjøkkenene holdt før høy temperatur. Barnehagens egne registreringer viste at de den siste perioden flere dager har ligget på en temperatur mellom 6 °C og 7 °C. Det er ikke foretatt noen form for avvikshåndtering når de ansatte oppdaget at kjøleskapene var for varme.

For lett bedervelige matvarer (her: pålegg av kjøtt og fisk) er oppbevaringstemperaturen særlig viktig og avgjørende for veksten av mikroorganismer og for aktiviteten til en rekke enzymer som fører til endring av matvaren. Etter få timer med for høy temperatur vil mikroorganismer kunne vokse i slike matvarer, som raskt får nedsatt hygienisk kvalitet eller blir helsefarlige.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 13 sier at virksomheten skal i nødvendig utstrekning ha tilfredsstillende muligheter for lagring, tilberedning og servering av mat i samsvar med næringsmiddel-lovgivningen. Næringsmiddelhygieneforskriften (*forskrift 22. des. 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene*) § 12 sier at lett bedervelige næringsmidler skal oppbevares ved 4 °C eller lavere.

Avvik 4: Lagring av næringsmidler er ikke i samsvar med næringsmiddel-lovgivningen.

Avviket er hjemlet i *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 13*

Inneklima

Det ble ved tilsynet også tatt opp en del problemstillinger knyttet til ventilasjonssystemet og lysforholdene ved barnehagen. Miljøenheten har i etterkant av tilsynet mottatt e-post, datert den 25.6.2014, fra Marianne Schjetne om at det er foretatt service og kontroll av ventilasjonsanlegget, samt inngått en avtale om årlig service. Det ble også informert om at det var foretatt foreløpige lysmålinger og at det vil bli gjort nye målinger i oktober/november. Det informeres også i samme e-post at isolering av vinduer skal utredes.

Miljøenhetens konklusjon

Tilsynet viste at Baklandet barnehage har et internkontrollsystem med rutiner for å ivareta barnas arbeidsmiljø. Systemet har en del mangler, spesielt den delen som har med dokumentasjon av avvik. Tilsynet avdekket 4 avvik fra *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.* som må rettes. Avvik nr 4 må rettes snarest og gis frist for tilbakemelding som angitt nedenfor.

Miljøenheten ber om skriftlig bekreftelse **innen 20.9.2014** på at avviket er rettet.

Ved manglende dokumentasjon og bekreftelse på at avvik er rettet innen fristen, er denne rapporten å betrakte som et varsel om at pålegg vil bli gitt for at forholdene skal bringes i orden. Vi viser i denne forbindelse til Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjeff

Rune Berg
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift